

[Fritze Teisen.]

har i Krigsaarene og i Efterkrigsaarene oplevet, at Husrum næsten ikke var til at opdrive, at der derfor kunde tages Aagerpriser derfor og maaske ogsaa blev taget Aagerpriser. Man indførte dengang Restriktioner for at dæmme op for de høje Priser.

Vi har set, hvorledes Byggevirksovheden i de sidste 10 Aar har udfoldet sig i ganske overordentlig høj Grad her i København. Det er jo navnlig Storkøbenhavn, som Lovforslaget omfatter, og jeg skal derfor ogsaa i det store og hele holde mig til Storkøbenhavn. Medens man for Aar tilbage ikke turde sige sin Lejlighed op, da man ikke var sikker paa, om man kunde faa nogen anden, og man heller ikke vidste, til hvilken Pris man kunde faa en ny Lejlighed, er der nu ingen, der mere er bange for at opgive sin Lejlighed, for man ved, at man kan faa Boliger nok. Naar der er Boliger nok, saa giver det sig af sig selv, at saa vil Priserne reguleres, fordi Grundejerne ikke er interesserede i at holde deres Lejligheder oppe i saadanne Priser, at Befolkningen ikke kan betale dem, men gaar hen, hvor den kan faa dem billigere. Nu er der i de senere Aar opført et stort Antal meget moderne Lejligheder med moderne Installationer, som mange Familier overordentlig gerne tager i Brug, idet man saa til Gengæld kan spare paa Hjælp og paa mangt og meget andet; det er overordentlig bekvemt og behageligt, og det har medført, at Folk i meget stort Tal er flyttet fra den indre By med dens gamle Lejligheder ud til Yderkanten af Byen, hvor de moderne Lejligheder væsentligst er bygget. Derved bliver en Mængde ældre Lejligheder ledige, ældre Lejligheder, hvis Pris selvfølgelig ikke kan komme op paa de Priser, som man er nødt til at forlange for de nye Lejligheder, og derved skabes der en Boligreserve til Brug for den mindst bemidlede Del af Befolkningen, som ikke er i Stand til at betale den høje Leje for de moderne Lejligheder. Saaledes har Udviklingen formet sig i de forløbne Aar, og saaledes vil den formentlig ogsaa forme sig i Fremtiden.

Der var her i København den 1. Februar 1934 4 700 Lejligheder under Opførelse, og der er anmeldt 4 600 Lejligheder til Opførelse, alt sammen mindre Lejligheder. Alene dette er jo et Bevis paa, hvordan Byggeriet er i Gang. Det er endda i saa god Gang, at det paa mangfoldige Punkter kan være vanskeligt at faa de fornødne Haandværkere dertil. I Tiden fra 1925 til

1933 er der bygget 37 000 Lejligheder, medens Befolkningen i det samme Tidsrum kun er steget med 50 000. Det vil altsaa sige, at der er kommet 37 Lejligheder til pr. 50 Indbyggere i denne Tid. Nu er der ganske vist mange tidligere „samboende Familier“, som har skilt sig ud og faaet egen Lejlighed. Endvidere er der mange enlige, som ikke før selv har haft Lejlighed, men nu har faaet egen Lejlighed. Men jeg skal nævne et Tal, som tydeligere viser Tendensen, viser, hvor vi glider hen. Der var den 1. April 1933 under Husvildeforsorg i København 148 Familier, et relativt meget lille Tal i Forhold til Befolkningen. Der var den 10. Marts i Aar 99, og i Gaar efter Flyttedag var der 72 eller 73. Dette er de autentiske Tal fra den Borgmester, som har med Københavns Husvildeafdeling at gøre, fremsat i Københavns Borgerrepræsentation i Aftes, saa de er let kontrolable for enhver, der kunde ønske at kontrollere dem. Dette viser tydeligt Linien. Da Tallet er saa ringe i sig selv, betyder det selvfølgelig ikke meget, om det er 77 eller 72 eller 70 eller 80, men Tallet viser tydeligt, at det, man har kaldt Bolignød, eksisterer ikke mere, det er et svundet Begreb. Og naar den ikke eksisterer mere, er der ikke Grund til at opretholde Huslejerestriktioner af den Karakter, som man hidtil har opretholdt. Man har det fornødne Værn i de Aagerbestemmelser, som vil blive staaende; og ser man nu paa det Antal Tilfælde, hvori der har været anlagt Sag i Henhold til Aagerbestemmelserne i de forløbne Aar, viser det sig, at det er ganske overordentlig faa Tilfælde, ligesom der kun sjældent er fældet en Dom, som er gaaet en Grundejer imod. Dette viser ogsaa, at der har været og er en vis Tilbageholdenhed med Hensyn til at sætte Lejerne i Vejret. Ellers vilde der være blevet indanket langt flere Sager for Domstolene, end der er, for Folk behøver ikke at være bange for ikke at kunne faa en anden Lejlighed; det er ikke som tidligere, hvor de ikke turde flytte, fordi de ikke kunde faa en anden Lejlighed.

Naar den højtærede Indenrigsminister derfor vil opgøre den Lejestigning, der vil komme, hvis man lader Huslejerestriktionerne falde, til 5 eller 8 eller 10 Mill. Kr., eller hvor meget det nu er, kunde jeg fristes til at sige, at jeg tror, han i denne Forbindelse gør Regning uden Værterne, for jeg tror, at Værterne i allerhøjeste Grad vil se deres Fordel i ikke at sætte Lejerne saa højt i Vejret, at de ikke faar udlejet, men at sætte Lejen netop paa det Niveau, som Efterspørgsel og Tilbud betinger. Naar den højtærede Indenrigsminister derefter opgør An-